

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun

Jón Smári Jónsson

Borgartún 21

105 Reykjavík

dags. 26.08.2026

Verkefnanúmer A291384

Efnistaka úr Kiðafellsnámu Hvalfirði – Viðbrögð við umsögn við matsskyldufyrirspurn

Björgun-Sement hefur móttengið umsögn frá Hafrannsóknastofnun við matsskyldufyrirspurn fyrir efnistöku úr Kiðafellsnámu í Hvalfirði. Fyrirspurnin var upphaflega send til Skipulagsstofnunar (nú Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnunar-HMS) 17. maí 2023. Í samræmi við lög um stjórn vatnamála og lög um umhverfismat framkvæmda og áætlana var unnið áhrifamat vatnshlota vegna fyrirhugaðrar efnistöku og var það sent HMS 9.júní 2026. HMS sendi matsskyldufyrirspurn og áhrifamat vatnshlota til umsagnar til umhverfis- og orkustofnunar og Hafrannsóknastofnunar. Umhverfis- og orkustofnun skilaði ekki umsögn en umsögn Hafrannsóknastofnunar og viðbrögð Björgunar – Sements við þeirri umsögn má sjá hér að neðan.

Umsögn Hafrannsóknastofnunar	Viðbrögð Björgunar-Sements (áður Björgun)
Samanburður við umhverfismat 2009 Hafrannsóknastofnun bendir á að umhverfismatið frá 2009 var unnið fyrir aðra framkvæmd en þá sem nú er fyrirhuguð. Matið tók til efnistöku á þremur svæðum í Hvalfirði, þar á meðal Kiðafellsnámu, og leyfisumsóknin sem lá til grundvallar matinu gerði ráð fyrir allt að um 2 milljónum m³ efnistöku úr Kiðafellsnámu á 30 ára tímabili. Nú er hins vegar óskað eftir því að heimiluð efnistaka verði aukin í allt að 4–5 milljón m³ úr námunni. Fyrirhuguð framkvæmd felur því í sér að stærstur hluti þess sand- og malarefnis sem talið er vera í námunni verður fjarlægður.	Í matsskýrslu Björgunar frá árinu 2009, sem lá til grundvallar starfsleyfisumsókn félagsins til Orkustofnunar seinna á sama ári, er ekki rétt að einungis hafi verið fjallað um þrjár námur. Í umhverfismati var fjallað um alls sex námur í Hvalfirði sem á þeim tíma höfðu flestar verið í notkun um langt skeið. Þetta eru námurnar: Brekkuboði, Laufagrunn, Kiðafell, Eyri, Hálsnes og Hrafneyri. Sótt var um leyfi til efnistöku í öllum þessum námum til Orkustofnunar árið 2009. Fram kemur í matsskýrslu að Kiðafellsnáman sé sú stærsta og mest notaða náman og á þeim tíma hafði efni verið tekið þaðan síðan í lok 7.áratugar síðustu aldar. Þannig hafði náman verið í notkun í um 40 ár þegar sótt var um endurnýjun leyfis árið 2009. Í matsskýrslunni frá 2009 var reiknað með að efni yrði unnið úr allri námunni og miðaðist umhverfismatið við það. Á þeim tíma var talið að hámarks efnismagn í Kiðafellsnámu þegar umhverfismatið var unnið hafi verið 7.500.000 m³. Það magn efnis sem nú er sótt um að nýta (4-5 milljón m³) er því mun minna en metið var í umhverfismati árið 2009. Eins og rakið er í matsskyldufyrirspurn Björgunar er samkvæmt nýjustu rannsóknnum (frá 2020) talið að vinnanlegt efni í Kiðafellsnámu nemi rétt rúmlega 6 milljón m³ og má því ætla að í lok leyfistímabils sem sótt er um, verði búið að taka um 70-80% úr námunni (4-5 milljónir m³). Orkustofnun veitti Björgun einungis leyfi til efnistöku í þremur námum af sex sem sótt var um á grundvelli umhverfismats þ.e. Brekkuboða, Laufagrunn og Kiðafell. Orkustofnun dró einnig verulega úr umfangi þeirrar efnistöku sem óskað var eftir af Björgun og veitti leyfi til rúmlega 2 milljón m³ efnistöku til tíu ára, 2009-2019. Björgun sótti um nýtt leyfi til Orkustofnunar sem tók gildi árið 2021 og gildir í 30 ár eða til 2051. Orkustofnun veitti leyfi fyrir töku 1.667.000 m³ sem er sama magn og Björgun sótti um. Magnið tók mið af heimildinni samkvæmt leyfinu frá 2009 að frádregnu því efni sem unnið var á árunum 2009–2020.
Stjórn vatnamála Frá því umhverfismatið var unnið árið 2009, hafa jafnframt orðið verulegar breytingar á lagaumhverfi, meðal annars með gildistöku laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Samkvæmt 12. gr. laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála skal vernda yfirborðsvatnshlot og tryggja að ástand þeirra versni ekki. Við mat á fyrirhugaðri framkvæmd þarf því að liggja fyrir fullnægjandi mat á því hvort aukin efnistaka geti haft áhrif á vistfræðilegt ástand viðkomandi vatnshlots eða komið í veg fyrir að umhverfismarkmið þess náist.	Í athugasemd Hafrannsóknarstofnunar er hér einungis almennt vísað til þess að slíkt mat þurfi að liggja fyrir en ekki kemur fram hvaða atriði stofnunin telur skorta á í fyrirbyggjandi gögnum. Framkvæmdaraðili er meðvitaður um gildistöku laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála og af þeim sökum var unnið áhrifamat vatnshlota vegna fyrirhugaðrar efnistöku. Áhrifamatið fylgdi með umsagnarbeiðni. Niðurstaða áhrifamats er eftirfarandi: „Byggt á sérfræðimati og tiltækum gögnum er talið að áhrif aukinnar efnistöku á vatnshlotið verði staðbundin í og

Umsögn Hafrannsóknastofnunar	Viðbrögð Björgunar-Sements (áður Björgun)
	við námuna og að efnistakan verði ekki til þess að ástand vatnshlotsins hnigni. Þrátt fyrir aukna efnistöku er því gert ráð fyrir að vatnshlotið muni ná umhverfismarkmiðum sínum fyrir vistfræðilegt og efnifræðilegt ástand eins og áður hefur verið.“
Skilyrði um rannsóknir í áliti frá árinu 2009 Í áliti Skipulagsstofnunar vegna umhverfismatsins árið 2009 voru sett skilyrði um að rannsóknir yrðu framkvæmdar á lífríki framkvæmdarsvæðanna, meðal annars með tilliti til fiskgengdar og flatfiskaungviðis, áður en efnistaka hæfist. Jafnframt var lögð áhersla á að efnistöku yrði hagað þannig að rask á búsvæðum yrði sem minnst, meðal annars með áfangaskiptri vinnslu og holudælingu í stað yfirborðsdælingar til að draga úr neikvæðum áhrifum á lífríki. Enn liggja hvorki fyrir rannsóknir á fiskum, fiskungviði né botndýralífi sem gera kleift að meta áhrif þeirrar verulegu breytingar á umfangi framkvæmdarinnar sem hér er fyrirhuguð. Sú óvissa er sérstaklega alvarleg þar sem fyrirhugað er að fjarlægja stærstan hluta þess sand- og malarefnis sem myndar búsvæði fjölmargra tegunda. Sand- og malarbotnar eru mikilvæg búsvæði fjölmargra tegunda og geta gegnt mikilvægu hlutverki sem fæðu-, uppeldis- og hrygningarsvæði nytjafiska, meðal annars flatfiska og ungvíðis annarra fisktegunda. Með fyrirhugaðri framkvæmd verður, eins og fram hefur komið, stærstur hluti þessa búsvæðis fjarlægður varanlega. Þar sem grunnrannsóknir á lífríki svæðisins hafa ekki verið framkvæmdar liggur ekki fyrir hvaða tegundir eða vistgerðir verða fyrir áhrifum né hvert umfang áhrifanna verður. Hafrannsóknastofnun telur að ekki sé unnt að leggja traust mat á áhrif framkvæmdarinnar á lífríkið án þess að slíkar rannsóknir fari fyrst fram	Þessi athugasemd Hafrannsóknarstofnunar byggir á þeirri forsendu að um sé að ræða verulega breytingu á umfangi framkvæmdarinnar. Í viðbrögðum Björgunar við fyrstu athugasemd Hafrannsóknarstofnunar hér að framan var nánar rakið í hverju framkvæmdin felst og samhengi við fyrri efnistöku. Eins og gögn málsins sýna er ekki um að ræða verulega breytingu á umfangi framkvæmdarinnar og minna umfang en var metið í umhverfismati árið 2009. Þessi athugasemd Hafrannsóknastofnunar hefur áður komið fram í umfjöllun um námur Björgunar-Sements og þeim hefur einnig verið svarað á þeim vettvangi. Eftirfarandi voru m.a. viðbrögð Björgunar við umsögn Hafró um nágildandi nýtingarleyfi í Kiðafellsnámu 2021: „Eins og fram kemur í umsögnum Hafrannsóknarstofnunar telur stofnunin að þörf sé á frekari grunnrannsóknum í Hvalfirði til að afla gagna um lífríki eins og það er fyrir framkvæmdir, einkum m.t.t. hugsanlegra uppeldissvæða flatfiska. Hafrannsóknarstofnun setti fram sams konar sjónarmið þegar nágildandi leyfi Björgunar til efnistöku í Hvalfirði voru gefin út árið 2009. Björgun gerir athugasemd við þessar ábendingar Hafrannsóknarstofnunar og bendir á að gerðar voru botndýralífsrannsóknir í umhverfismatinu sem framkvæmt var á árunum 2008 og 2009. Þar hafi niðurstaðan verið sú að áhrif framkvæmdanna á botndýralíf væru óveruleg. Þá hafi efnistaka farið fram í öllum framangreindum námum frá árinu 2009 að Hrafneyrarnámu frátalinni Ekkert bendir til breyttra forsendna nú og því telur Björgun ekki þörf á frekari rannsóknum. Björgun gerir einnig athugasemd við sjónarmið Hafrannsóknarstofnunar um að frekari leyfisveiting ætti að verða háð skilyrðum um að Björgun fjármagni rannsóknir á svæðinu. Í þessum efnum vísar Hafrannsóknarstofnun m.a. til þess að Skipulagsstofnun hafi viljað skilyrða leyfisveitinguna árið 2009 við frekari rannsóknir á fiskigengd og flatfiskaungviði. Aftur á móti hafi Orkustofnun talið að óheimilt væri að skilyrða leyfisveitingu við fjarmögnun almennra grunnrannsókna og hafnað skilyrðum Skipulagsstofnunar.“ Afstaða Björgunar-Sements til þessarar athugasemdar hefur ekki breyst frá síðasta leyfisferli. Benda má á að þegar Hafrannsóknastofnun vann

Umsögn Hafrannsóknastofnunar	Viðbrögð Björgunar-Sements (áður Björgun)
	samantekt fyrir Björgun vegna efnistöku félagsins í Faxaflóa árið 2008¹ þá lágu hvorki fyrir niðurstöður botndýralífsrannsóknar né öldufarsrannsóknar Siglingastofnunar. Báðar þær athuganir voru unnar fyrir Björgun sem hluti af umhverfismati árið 2009. Í rannsókn Siglingastofnunar² var unnið út frá þeim forsendum að allt efni sem á þeim tíma var áætlað að væri til staðar, yrði fjarlægt úr Kiðafellsnámu, eða 7.500.000 m³. Miðað við þá efnistöku voru mörk námunnar næst ströndu færð utar til þess að náman teldist innan viðmiðunarmarka og að ekki væri hætta á strandrofi. Það efnismagn sem þessi matsskyldufyrirspurn fjallar um, 4-5 milljón m³, dregur enn frekar úr hættu á strandrofi á þessum stað. Í samantekt botndýrarannsóknar³ frá árinu 2008 segir eftirfarandi: <i>„Þessi rannsókn staðfestir niðurstöður fyrri rannsókna, að á grófum botni í Kollafirði og Hvalfirði er fábreytilegt dýralíf. Þær tegundir, sem finnast, eru harðgerar og finnast á sand- og malarbotni um land allt. Efnisdæling mun fjarlægja nokkrar tegundir tímabundið af efnistökusvæðunum, en margar þeirra munu nema þar land eftir að efnistöku lýkur. Varðveislugildi tegundanna er lítið, og efnistakan mun ekki ógna tilveru þeirra.“</i> Björgun-Sement áréttar að við afgreiðslu Orkustofnunar á efnistökuþeyfi félagsins árið 2009 var nákvæmlega sömu kröfu hafnað af hálfu leyfisveitanda. Í rökstuðningi með leyfisbréfinu kom skýrt fram að Orkustofnun teldi „ekki tækt að með mati á umhverfisáhrifum séu framkvæmdaraðilar nýttir til þess að fjármagna almennar grunnrannsóknir, sem vissulega er skortur á, sé ekki lagaheimild fyrir hendi.“ Félagið tekur undir þetta og bendir á mikilvægi þess, í samræmi við lögmætisregluna, að til staðar sé fullnægjandi lagaheimild ef gera á slíkar íþyngjandi kröfur sem skilyrði fyrir leyfisveitingu. Þá verða skilyrði sem sett eru fyrir leyfisveitingu að vera málefnaleg og sýnt fram á nauðsyn þeirra í samræmi við meðalhófssjónarmið og þar með að ekki sé hægt að ná sömu markmiðum með öðrum hætti. Slík rök liggja ekki fyrir.
Tilhögun efnistöku 2009 Við leyfisveitingu árið 2009 var jafnframt lögð áhersla á að haga efnistökunni þannig að áhrif á öröskuð búsvæði yrðu sem minnst með því að vinna námuna í áföngum. Sú nálgun byggðist á því að vernda hluta búsvæðanna meðan á vinnslu stæði. Með þeirri breytingu sem nú er fyrirhuguð, þar sem stefnt er að því að vinna meginhluta þess efnis sem er í námunni, eiga þær forsendur ekki lengur við með sama hætti. Nauðsynlegt er	Í nágildandi leyfi Björgunar-Sements til efnistöku í Kiðafellsnámu frá árinu 2021 fjallar 4.gr. um tilhögun efnistöku. Þar kemur m.a. fram að leyfishafi skuli <i>“skila til Orkustofnunar til samþykktar vinnsluáætlun með tilhögun efnistöku og afmörkun vinnslureita eigi síðar en 15.apríl 2021 og síðan ekki sjaldnar en fyrir 31.desember þriðja hvert ár, eða ef leyfishafi óskar eftir því að flytja til efnistöku innan leyfissvæðis.”</i>

¹ Björn Gunnarsson ofl., 2008 (Janúar). *Efnistaka í Faxaflóa, lífríki botns, nytjastofnar og hrygning*. Hafrannsóknastofnun

² Ingunn E. Jónsdóttir ofl., 2008 (júní). *Hvalfjörður-Öldufarsrannsóknir*. Siglingastofnun.

³ Sólmundur Tr. Einarsson, 2008 (Janúar). *Botndýr við námur Björgunar ehf í Kollafirði og Hvalfirði*.

Umsögn Hafrannsóknastofnunar	Viðbrögð Björgunar-Sements (áður Björgun)
að áhrif slíkrar breytingar verði metin sérstaklega áður en tekin verður ákvörðun um frekari leyfisveitingu.	Gera má ráð fyrir að tilhögun efnistöku verði á svipaðan hátt í því leyfi sem sótt verður um byggt á matsskyldufyrirspurn þessari og uppfærðum rannsóknum á efnismagni sem liggja einnig til grundvallar. Þannig verði á leyfistíma unnt að meta hvort ástæða sé til að hlífa einhverjum svæðum innan námusvæðis umfram önnur.
Önnur áhrif en á lífríki Auk áhrifa á lífríki getur aukin efnistaka haft áhrif á straumakerfi, setflutninga og strandrof. Í umhverfismati frá 2009 var sérstaklega fjallað um þessa þætti og voru gerðar öldu- og straumlíkanagreiningar til að meta möguleg áhrif efnistöku á strandlínu Hvalfjarðar. Niðurstöður þeirra greininga leiddu meðal annars til þess að mörkum Kiðafellsnámu var breytt og þau færð fjær landi til að draga úr hættu á breytingum á öldufari og auknu strandrofi. Þessar forsendur byggðust hins vegar á þeirri efnistöku sem þá var áformuð. Með þeirri verulegu aukningu á umfangi framkvæmdarinnar sem nú er fyrirhuguð telur Hafrannsóknastofnun mikilvægt að fyrir liggi uppfært mat á áhrifum framkvæmdarinnar á strauma, setflutninga og mögulegt strandrof áður en ákvörðun verður tekin um frekari leyfisveitingu.	Þessi athugasemd Hafrannsóknarstofnunar byggir, eins og áður, á þeirri forsendu að um „veruleg[a] aukningu á umfangi framkvæmdarinnar“ sé að ræða. Sú forsenda stenst ekki nánari skoðun. Eins og fram kemur í viðbrögðum við fyrstu athugasemd Hafró hér að framan er um að ræða minna umfang en metið var í umhverfismati 2009 þar sem gert var ráð fyrir um 7.500.000 m³ efnistöku úr Kiðafellsnámu. En nú er gert ráð fyrir 4-5 milljón m³. Vegagerðin hefur áður gefið umsögn um þennan þátt og yfirfór útreikninga frá 2009. Í viðbrögðum þeirra segir m.a.: <i>„Ég hef yfirfarið dýptargrunnana sem líkanreikningar Siglingastofnunar 2009 byggðu á og staðfesti að þeir reikningar gilda fyrir efnistöku af stærðargráðunni 7.500.000 m³. Niðurstöður þeirrar vinnu voru að efnistakan hefði ekki teljandi áhrif á strandrof eins og fram kom í mati á umhverfisáhrifum.“</i> Byggt á þessu taldi Vegagerðin ekki þörf á frekari útreikningum fyrir minna efnistökumagn en reiknað var árið 2009. Í þessu samhengi áréttar Björgun-Sement að reglur stjórnsýsluréttar setja því skorður hvaða kröfur og hversu langt stjórnvöld geta gengið í að setja skilyrði fyrir leyfisveitingum. Ekki hefur verið sýnt fram á hvaða forsendur hafi breyst svo verulega frá því afstaða Vegagerðarinnar sem sérhæfðs stjórnvalds lá fyrir að kalli á slíkar umfangsmiklar rannsóknir.
Niðurstaða Hafrannsóknastofnunar Að mati Hafrannsóknastofnunar er framkvæmdinni lýst með fullnægjandi hætti. Hins vegar er ekki gerð fullnægjandi grein fyrir umhverfi framkvæmdarinnar, líklegum umhverfisáhrifum hennar, mótvægisáðgerðum eða vöktun. Sérstaklega skortir uppfærðar upplýsingar um lífríki framkvæmdarsvæðisins, mat á áhrifum framkvæmdarinnar á vatnshlot samkvæmt lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála, mat á áhrifum á strauma, setflutninga og mögulegt strandrof, auk mats á uppsöfnuðum áhrifum fyrri efnistöku. Þetta eru atriði þess eðlis að frekari skýringa er þörf og að þau gefi tilefni til að framkvæmdin sæti umhverfismati með hliðsjón af viðmiðum 2. viðauka laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlaða	Björgun-Sement er ósammála niðurstöðu Hafrannsóknarstofnunar um að ekki sé gerð fullnægjandi grein fyrir umhverfi framkvæmdarinnar, líklegum umhverfisáhrifum hennar, mótvægisáðgerðum eða vöktun. -Unnin var botndýralífrannsókn árið 2008. Tekin voru sýni innan og utan náma. Megin niðurstaða þeirrar rannsóknar sem og fyrri rannsókna er að botndýralíf er fábreytilegt og varðveislugildi tegunda er lítið. Ekki er ástæða til að ætla að breytingar hafi orðið á aðstæðum á námusvæðum sem kalli á frekari rannsóknir. -Áhrifamat vatnshlota fyrir Kiðafellsnámu var sent til Hafrannsóknarstofnunar til umsagnar eins og rakið er hér á undan. Niðurstaða þess er að <i>“efnistakan verði ekki til þess að ástand vatnshlotsins hnigni. Þrátt fyrir aukna efnistöku er því gert ráð fyrir að vatnshlotið muni ná umhverfismarkmiðum sínum fyrir vistfræðilegt og efnafræðilegt ástand eins og áður hefur verið“</i>.

Umsögn Hafrannsóknastofnunar	Viðbrögð Björgunar-Sements (áður Björgun)
	Vegagerðin (áður Siglingastofnun) gaf umsögn um matsskyldufyrirspurn þessa eins og að framan greinir. Niðurstaða þeirra er að ekki er ástæða til að endurtaka útreikninga sem gerðir voru árið 2009 fyrir meira efnismagn en nú er sótt um. En niðurstöður þeirra útreikninga voru að efnistakan hefði ekki teljandi áhrif á strandrof og setflutninga. Ekki verður séð hvað hafi breyst frá því þessi afstaða Vegagerðarinnar sem sérhæfðs stjórnvalds á þessu stigi lá fyrir. Sú meginforsenda sem Hafrannsóknarstofnun gefur sér fyrir þessari niðurstöðu, að um sé að ræða aðra framkvæmd eða verulegar breytingar á umfangi framkvæmdar, á sér ekki stoð í gögnum málsins. Með hliðsjón af framangreindu verður auk þess ekki séð að fullnægjandi lagaheimild sé til að gera þá kröfu til félagsins að standa fyrir slíkum umfangsmiklum rannsóknum eins og Hafrannsóknarstofnun leggur til eða tefja útgáfu leyfis vegna slíkra rannsókna, eins og Orkustofnun hefur áður byggt á.

F.h. Björgunar-Sements

Þorsteinn Víglundsson

Skipulagsstofnun
b.t. Jakobs Gunnarssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Sent rafrænt á skipulag@skipulag.is

Reykjavík, 24. júlí 2023

Efni: Athugasemdir við umsögn sveitarstjórnar Kjósarhrepps vegna Kiðafellsnámu

Skipulagsstofnun hefur óskað eftir athugasemdum frá umbjóðanda okkar, Björgun ehf., við umsögn sveitarstjórnar Kjósarhrepps frá 18. júlí sl. um áform fyrirtækisins um frekari efnistöku af hafsbotni í Kiðafellsnámu í Hvalfirði. Vakin er athygli á að umsögn Kjósarhrepps barst eftir að athugasemdafrestur var liðinn.

Í umsögn sveitarstjórnar Kjósarhrepps kemur fram (réttilega) að umsótt aukning rúmist innan fyrirliggjandi umhverfismats frá 2009. Á hinn bóginn segir í umsögninni að *ætla megi* að forsendubreytingar hafi orðið á þeim árum sem liðin eru frá síðasta umhverfismati og er í þeim efnum sérstaklega vísað til áhrifa sem hraðari hlýnun jarðar hefur á viðmið matsins hvað varðar sjávarstöðu og lífríki. Af þessum sökum virðist sem sveitarstjórnin telji þörf á nýju umhverfismati. Engar frekari skýringar eða rökstuðningur liggja að baki þessum hugleiðingum í umsögninni.

Fyrir hönd Björgunar er þessari afstöðu sveitarstjórnar, um þörf á nýju umhverfismati, mótmælt. Fyrir liggur að Björgun er nú þegar með leyfi til efnistöku úr Kiðafellsnámu sem gildir til ársins 2051 og rúmast að öllu leyti innan fyrirliggjandi umhverfismats eins og ítarlega er rakið í erindi sem LEX sendi fyrir hönd Björgunar til Skipulagsstofnunar. Þá er óumdeilt að sú aukning sem Björgun hyggst sækja um heimildir fyrir í námunni rúmast einnig innan umhverfismatsins. Því er í reynd ekki um að ræða framleiðsluaukningu samkvæmt umhverfismati.

Vissulega kann hlýnun jarðar að hafa áhrif á sjávarstöðu og lífríki. Að sama skapi getur sjávarborð hækkað vegna bráðnunar jökla. Um þetta verður ekki deilt. Þessar breytingar eru á hinn bóginn alls ótengdar þeirri framleiðsluaukningu sem Björgun hyggst óska eftir í Kiðafellsnámu. Skipulagsstofnun yrði ekki stætt á að kveða á um matsskyldu framkvæmdar, sem rúmast innan umhverfismats, með vísan til þess að hlýnun jarðar geti hugsanlega valdið forsendubreytingum. Telji sveitarstjórn Kjósarhrepps eða aðrir opinberir aðilar þörf á frekari rannsóknum á áhrifum loftslagsbreytinga á sjávarstöðu og lífríki við Ísland þá má vel standa að slíkum athugunum samhliða efnistöku Björgunar. Slíkum rannsóknum verður aftur á móti ekki varpað yfir á einstaka einkaaðila í formi matsskyldu vegna framkvæmda sem eru löngu hafnar.

Að auki verður að hafa í huga að eftirlit með efnistöku Björgunar hefur aukist til muna frá því sem áður var. Öll efnistaka fer t.a.m. fram eftir fyrirframákveðinni verkáætlun, sem er háð staðfestingu Orkustofnunar, þar sem vinnslureitir eru afmarkaðir. Klára verður efnistöku úr einum reit áður en vinna hefst við þann næsta. Þar að auki dreifist framkvæmdin yfir þrjá áratugi, á svæði sem nú þegar er raskað, og því er ekki um að ræða neinar skyndilegar eða verulegar breytingar. Þá yfirfer Orkustofnun gögn um magn og gæði efnis með reglubundnu millibili. Þannig er vel hægt að fylgjast með aðferðum Björgunar og áhrifum efnistökunnar á umhverfið.

Að öðru leyti ítrekar Björgun það sem fram kemur í matsskyldufyrirspurninni sem send var til Skipulagsstofnunar, fylgigögnum sem og athugasemdum við aðrar umsagnir sem nú þegar hafa verið sendar til Skipulagsstofnunar.

Virðingarfyllst,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Guðjóns Ármannssonar hrl.', written over a horizontal line.

f.h. Guðjóns Ármannssonar hrl.
Gunnar Benediktsson lögmaður.

LÖGMANNSTOFA

Skipulagsstofnun
b.t. Jakobs Gunnarssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Sent rafrænt á skipulag@skipulag.is

Reykjavík, 12. júlí 2023

Efni: Athugasemdir við umsögn Hafrannsóknarstofnunar vegna Kiðafellsnámu

I.

Skipulagsstofnun hefur óskað eftir athugasemdum frá Björgun ehf. við umsögn Hafrannsóknarstofnunar (Hafró) frá 29. júní sl. um áform fyrirtækisins um frekari efnistöku af hafsbotni í Kiðafellsnámu í Hvalfirði.

Björgun hefur allt frá árinu 1965 stundað efnistöku á hafsbotni á svæði sem kennt er við Kiðafell í Hvalfirði. Núgildandi leyfi fyrirtækisins var gefið út af Orkustofnun árið 2021 og það gildir til 2051. Samkvæmt leyfinu er Björgun heimilt að taka allt að 1.667.000 rúmmetrum af lausum jarðefnum innan skilgreindra marka (hnita) Kiðafellsnámu. Tilhögun efnistökunnar er háð nánari skilyrðum Orkustofnunar eins og mælt er fyrir um í leyfi stofnunarinnar. Í þeim felast meðal annars gerð vinnsluáætlunar og afmörkun vinnslureita sem eru háð samþykki Orkustofnunar en stofnunin hefur jafnframt náði eftirlit með framkvæmdinni. Einnig eru gerðar ríkar kröfur til Björgunar varðandi upplýsingaöflun og gagnaskil til Orkustofnunar og því er hægt að fylgjast vel með framgangi og tilhögun efnistökunnar. Framkvæmdin er innan sömu marka og kveðið var á um í eldra leyfi vegna efnistökunnar sem Orkustofnun gaf út árið 2009 að undangengnu umhverfismati og því er í raun um að ræða eina samhangandi framkvæmd sem hefur staðið yfir frá þeim tíma.

Í umhverfismati var gert ráð fyrir að um 7,5 milljón rúmmetrar af vinnanlegu efni væri að finna á hafsbotni á svæðinu sem kennt er við Kiðafell. Svæðið sem kom til skoðunar í umhverfismati er þó töluvert stærra en þau námumörk sem leyfin frá 2009 og 2021 gera ráð fyrir. Ástæðan er sú að útmörk námunnar voru færð fjær landi, einkum til að sporna gegn hugsanlegum áhrifum framkvæmdarinnar á ölduhæð og landbrot. Öll efnisvinnsla fer nú fram innan þessara marka.

Á árunum 2009 til 2021 voru aðeins teknir 344.819 rúmmetrar af efni úr námunni, eins og rakið er nánar í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar frá 17. maí sl. Nýlegar rannsóknir sýna þó fram á að um 6 milljón rúmmetrar séu af nýtanlegu efni í námunni. Af þeim sökum hyggst Björgun óska eftir heimild Orkustofnunar til að auka efnistöku á núgildandi 30 ára leyfistímabili úr 1,6 milljón rúmmetrum í 4-5 milljón rúmmetra. Engar aðrar breytingar eru fyrirhugaðar á efnistökunni og hún rúmast því að mati Björgunar fyllilega innan gildandi umhverfismats frá 2009.

Hafa verður í huga að Kiðafellsnáma er og hefur verið framkvæmdasvæði um árabil. Eins og gefur að skilja er hafsbotninn þar talsvert raskaður. Að mati Björgunar er því ekkert sem kallar á nýtt umhverfismat enda má segja að viðbótar neikvæð áhrif séu lítil ef nokkur.

Eins og útskýrt er í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar er fyrirhugaðri aukningu einnig ætlað að koma til móts við þá staðreynd að mun minna er af nýtanlegu efni í Laufagrunnsnámu í Hvalfirði, þar sem Björgun stundar einnig efnisvinnslu, heldur en áður var talið. Samkvæmt matsskýrslu var t.a.m. gert ráð fyrir að í Laufagrunnsnámu væri að finna um 13 milljón rúmmetra af efni en nýrri mælingar og reynsla Björgunar sýna að stór hluti þess er harðpakkað, sem er erfitt og seinlegt að vinna. Nánar tiltekið hafa nýlegar rannsóknir sýnt fram á að vinnanlegt laust efni í Laufagrunnsnámu sé aðeins rúmlega 1,3 milljón rúmmetrar. Þar af leiðandi reiknar Björgun með að áherslan færist í auknum mæli frá Laufagrunnsnámu og yfir í Kiðafellsnámu, þar sem unnt er að vinna meira af lausu efni en núgildandi leyfi gerir ráð fyrir. Þá er rétt að leggja áherslu á að samanlögð efnisvinnsla í Kiðafells- og Laufagrunnsnámu (sem og öðrum námum Björgunar í Hvalfirði) er vel innan marka umhverfismatsins.

II.

Í umsögn Hafró er ekki að finna afdráttarlausu afstöðu til þess hvort þörf sé á nýju umhverfismati. Stofnunin bendir þó á að áhrif efnistöðunnar á lífríki og búsvæði flatfiska sé mikið. Á hinn bóginn sé um að ræða svæði sem nú þegar er nú þegar mjög raskað og því megi ætla að búsvæðiseyðilegging á svæðinu sé nú þegar töluverð. Með þetta í huga telur Björgun ekkert í umsögn Hafró sem knýr fram þörf á nýju umhverfismati. Eins og áður sagði er náman nú þegar framkvæmdasvæði og verður það áfram næstu árin.

Hafró bendir á að framkvæmd af þessum skala falli almennt undir 2. viðauka laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana en stofnunin hafi þó ekki lagaþekkingu til að meta hvort fyrra leyfi breyti einhverju þar um. Hvað þetta snertir ítrekar Björgun að framkvæmdir í námunni hafa staðið yfir nær óslitið um áratugaskeið, þar af innan sömu námumarka og með sömu aðferðum frá árinu 2009. Framkvæmdin er því löngu hafin. Og eins og fram hefur komið rúmast aukningin, sem fyrirtækið hyggst sækja um, að öllu leyti innan gildandi umhverfismats. Björgun ítrekar jafnframt það sem fram kemur í tilkynningu fyrirtækisins til Skipulagsstofnunar frá 17. maí sl., að um áformaðar breytingar á núgildandi leyfum fer samkvæmt eldri lögum nr. 106/2000, um umhverfismat, sbr. 1. tölul. í ákvæði til bráðabyrgða í lögum nr. 111/2021, um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Þá bendir allt til þess að áhrif af framkvæmdum Björgunar í námunni á næstu árum verði minni en þau sem fjallað er um í umhverfismatinu frá 2009 enda er nú aðeins farið fram á heimildir til að vinna 4 til 5 milljón rúmmetra þó svo umhverfismatið hafi gert ráð fyrir 7,5 milljón rúmmetrum af vinnanlegu efni.

Virðingarfyllt,

f.h. Guðjóns Ármannssonar hrl.

Hjalti Geir Erlendsson lögmaður

LÖGMANNSSTOFA

Skipulagsstofnun
b.t. Jakobs Gunnarssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Sent rafrænt á skipulag@skipulag.is

Reykjavík, 12. júlí 2023

Efni: Athugasemdir við umsögn HER vegna Kiðafellsnámu

I.

Skipulagsstofnun hefur óskað eftir athugasemdum frá Björgun ehf. við umsögn Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur (HER) frá 27. júní sl. um áform fyrirtækisins um frekari efnistöku af hafsbotni í Kiðafellsnámu í Hvalfirði.

Björgun hefur allt frá árinu 1965 stundað efnistöku á hafsbotni á svæði sem kennt er við Kiðafell í Hvalfirði. Núgildandi leyfi fyrirtækisins var gefið út af Orkustofnun árið 2021 og það gildir til 2051. Samkvæmt leyfinu er Björgun heimilt að taka allt að 1.667.000 rúmmetrum af lausum jarðefnum innan skilgreindra marka (hnita) Kiðafellsnámu. Tilhögun efnistökkunnar er háð nánari skilyrðum Orkustofnunar eins og mælt er fyrir um í leyfi stofnunarinnar. Í þeim felast meðal annars gerð vinnsluáætlunar og afmörkun vinnslureita sem eru háð samþykki Orkustofnunar en stofnunin hefur jafnframt náði eftirlit með framkvæmdinni. Einnig eru gerðar ríkar kröfur til Björgunar varðandi upplýsingaöflun og gagnaskil til Orkustofnunar og því er hægt að fylgjast vel með framgangi og tilhögun efnistökkunnar. Framkvæmdin er innan sömu marka og kveðið var á um í eldra leyfi vegna efnistökkunnar sem Orkustofnun gaf út árið 2009 að undangengnu umhverfismati og því er í raun um að ræða eina samhangandi framkvæmd sem hefur staðið yfir frá þeim tíma.

Í umhverfismati var gert ráð fyrir að um 7,5 milljón rúmmetrar af vinnanlegu efni væri að finna á hafsbotni á svæðinu sem kennt er við Kiðafell. Svæðið sem kom til skoðunar í umhverfismati er þó töluvert stærra en þau námumörk sem leyfin frá 2009 og 2021 gera ráð fyrir. Ástæðan er sú að útmörk námunnar voru færð fjær landi, einkum til að sporna gegn hugsanlegum áhrifum framkvæmdarinnar á ölduhæð og landbrot. Öll efnisvinnsla fer nú fram innan þessara marka.

Á árunum 2009 til 2021 voru aðeins teknir 344.819 rúmmetrar af efni úr námunni, eins og rakið er nánar í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar frá 17. maí sl. Nýlegar rannsóknir sýna þó fram á að um 6 milljón rúmmetrar séu af nýtanlegu efni í námunni. Af þeim sökum hyggst Björgun óska eftir heimild Orkustofnunar til að auka efnistöku á núgildandi 30 ára leyfistímabili úr 1,6 milljón rúmmetrum í 4-5 milljón rúmmetra. Engar aðrar breytingar eru fyrirhugaðar á efnistökkunni og hún rúmast því að mati Björgunar fyllilega innan gildandi umhverfismats frá 2009.

Hafa verður í huga að Kiðafellsnáma er og hefur verið framkvæmdasvæði um árábil. Eins og gefur að skilja er hafsbotninn þar talsvert raskaður. Að mati Björgunar er því ekkert sem kallar á að nýtt umhverfismat enda má segja að viðbótar neikvæð áhrif séu lítil ef nokkur.

Eins og útskýrt er í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar er fyrirhugaðri aukningu einnig ætlað að koma til móts við þá staðreynd að mun minna er af nýtanlegu efni í Laufagrunnsnámu í Hvalfirði, þar sem Björgun stundar einnig efnisvinnslu, heldur en áður var talið. Samkvæmt matsskýrslu var t.a.m. gert ráð fyrir að í Laufagrunnsnámu væri að finna um 13 milljón rúmmetra af efni en nýrri mælingar og reynsla Björgunar sýna að stór hluti þess er harðpakkað, sem er erfitt og seinlegt að vinna. Nánar tiltekið hafa nýlegar rannsóknir sýnt fram á að vinnanlegt laust efni í Laufagrunnsnámu sé aðeins rúmlega 1,3 milljón rúmmetrar. Þar af leiðandi reiknar Björgun með að áherslan færist í auknum mæli frá Laufagrunnsnámu og yfir í Kiðafellsnámu, þar sem unnt er að vinna meira af lausu efni en núgildandi leyfi gerir ráð fyrir. Þá er rétt að leggja áherslu á að samanlögð efnisvinnsla í Kiðafells- og Laufagrunnsnámu (sem og öðrum námum Björgunar í Hvalfirði) er vel innan marka umhverfismatsins.

II.

Hvað varðar umsögn HER þá skal haft í huga að framkvæmdir í Kiðafellsnámu eru utan netlaga og þar með að öllu leyti utan umdæmis HER. Efnistakan eru háð leyfi Orkustofnunar á grundvelli laga um eignarrétt íslenska ríkisins að auðlindum hafsbotnsins. Þó svo Björgun ehf. hafi starfsleyfi frá HER fyrir malar- og sandnámi í Álfnesvík, sem er í Reykjavík, þá hefur eftirlitið engum skyldum að gegna gagnvart starfsemi fyrirtækisins utan staðarmarka Reykjavíkurborgar. Að því sögðu verður að telja að umsögn og sjónarmið HER gagnvart efnistöku Björgunar á hafs-botni hafi afar takmarkað vægi. Engu að síður telur Björgun ehf. rétt að gera eftirfarandi athuga-semdir við umsögn HER.

Í *fyrsta lagi* hafnar Björgun fullyrðingum HER um að efnistakan rúmist ekki innan gildandi umhverfismats. Eins og fram hefur komið gerði umhverfismatið ráð fyrir um 7,5 milljón rúmmetrum af vinnanlegu efni í Kiðafellsnámu. Nýlegar rannsóknarniðurstöður sýna fram á að á núverandi námusvæði, sem er nú þegar mikið raskað, sé að finna rúmlega 6 milljón rúmmetra af vinnanlegu efni. Af þessu má vera ljóst að efnistakan og fyrirhuguð aukning rúmast innan gildandi umhverfismats og gott betur en það.

Í *öðru lagi* andmælir Björgun því að þörf sé á nýju umhverfismati vegna framkvæmdarinnar enda er ekkert sem bendir til þess að forsendur fyrir framkvæmdinni hafi breyst að neinu marki frá fyrra umhverfismati. Hafa verður í huga að Björgun er nú þegar með leyfi fyrir efnistöku á hafsbotni í Kiðafellsnámu sem gildir til ársins 2051. Leyfið grundvallast á umhverfismati frá 2009 sem gerði ráð fyrir töku á um 7,5 milljón rúmmetrum, eins og áður sagði. Núgildandi leyfi gerir á hinn bóginn ráð fyrir 1,6 milljón rúmmetrum og fyrir liggur að efnistaka á fyrra leyfistímabili var aðeins um 345 þúsund rúmmetrar, eins og nánar er rakið í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar.

Hvað varðar sérstaklega hugsanleg áhrif framkvæmdarinnar á lífríki má hér vísa til þess sem segir í umsögn Umhverfisstofnunar, þar sem er vísað til þess að ýmsar rannsóknir hafi farið fram á svæðinu á síðustu árum „*og því sé vandséð hvað enn eitt umhverfismat mundi í raun skila af nýjum gögnum um lífríki.*“ Björgun tekur undir þessi sjónarmið. Þar að auki er svæðið mikið raskað og því verður ekki séð að áframhaldandi efnistaka muni breyta nokkru varðandi lífríki svæðisins. Að því er varðar landbrot þá ítrekar Björgun það sem fram kemur í tilkynningu félagsins, að þegar núgildandi mörk námunnar voru ákveðinn þá var m.a. horft til hugsanlegra áhrifa á ölduhæð og strandrof. Þannig voru námumörkin t.a.m. færð fær landi heldur en upphaflega hafði verið gert ráð fyrir í umhverfismati, í því skyni að lágmarka möguleika á landbroti. Engin þörf er því á að framkvæmdin undirgangist annað umhverfismat vegna hugleiðinga HER um hugsanleg (og örökstudd) áhrif efnistökkunnar á landbrot.

Í *priðja lagi* áréttar Björgun að tillögur Skipulagsstofnunar að skilyrðum leyfisveitingar, sem fram koma í álit stofnunarinnar við matsskýrsluna frá 2009, var mætt að verulegu leyti og að því marki sem lög heimila, eins og rakið er á bls. 2-3 í tilkynningu Björgunar.

Að lokum skal haft í huga að efnistakan fer fram eftir fyrirframákveðinni verkáætlun, þar sem vinnslureitir eru afmarkaðir. Klára verður efnistöku úr einum reit áður en vinna hefst við þann næsta. Áætlunin er jafnframt háð staðfestingu Orkustofnunar, sem yfirfer einnig gögn um magn og gæði efnis með reglubundnu millibili. Þannig geta stjórnvöld gripið inn í ef vísbendingar eru um að efnistakan raski umhverfinu meira en áform gerðu ráð fyrir, þ.m.t. vegna mögulegra áhrifa loftslagsbreytinga, sem HER vísar til. Þar með er nú þegar komið til móts við sjónarmið sem HER nefnir í umsögn sinni og nýtt umhverfismat mun engu breyta í þeim efnum.

Virðingarfyllt,

f.h. Guðjóns Ármannssonar hrl.

Hjalti Geir Erlendsson lögmaður

Skipulagsstofnun
b.t. Jakobs Gunnarssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Sent rafrænt á skipulag@skipulag.is

Reykjavík, 12. júlí 2023

Efni: Athugasemdir við umsögn Heilbrigðiseftirlits Vesturlands vegna Kiðafellsnámu

I.

Skipulagsstofnun hefur óskað eftir athugasemdum frá Björgun ehf. við umsögn Heilbrigðiseftirlits Vesturlands frá 22. júní sl. um áform fyrirtækisins um frekari efnistöku af hafsbotni í Kiðafellsnámu í Hvalfirði.

Björgun hefur allt frá árinu 1965 stundað efnistöku á hafsbotni á svæði sem kennt er við Kiðafell í Hvalfirði. Núgildandi leyfi fyrirtækisins var gefið út af Orkustofnun árið 2021 og það gildir til 2051. Samkvæmt leyfinu er Björgun heimilt að taka allt að 1.667.000 rúmmetrum af lausum jarðefnum innan skilgreindra marka (hnita) Kiðafellsnámu. Tilhögun efnistökunnar er háð nánari skilyrðum Orkustofnunar eins og mælt er fyrir um í leyfi stofnunarinnar. Í þeim felast meðal annars gerð vinnsluáætlunar og afmörkun vinnslureita sem eru háð samþykki Orkustofnunar en stofnunin hefur jafnframt náði eftirlit með framkvæmdinni. Einnig eru gerðar ríkar kröfur til Björgunar varðandi upplýsingaöflun og gagnaskil til Orkustofnunar og því er hægt að fylgjast vel með framgangi og tilhögun efnistökunnar. Framkvæmdin er innan sömu marka og kveðið var á um í eldra leyfi vegna efnistökunnar sem Orkustofnun gaf út árið 2009 að undangengnu umhverfismati og því er í raun um að ræða eina samhangandi framkvæmd sem hefur staðið yfir frá þeim tíma.

Í umhverfismati var gert ráð fyrir að um 7,5 milljón rúmmetrar af vinnanlegu efni væri að finna á hafsbotni á svæðinu sem kennt er við Kiðafell. Svæðið sem kom til skoðunar í umhverfismati er þó töluvert stærra en þau námumörk sem leyfin frá 2009 og 2021 gera ráð fyrir. Ástæðan er sú að útmörk námunnar voru færð fjær landi, einkum til að sporna gegn hugsanlegum áhrifum framkvæmdarinnar á ölduhæð og landbrot. Öll efnisvinnsla fer nú fram innan þessara marka.

Á árunum 2009 til 2021 voru aðeins teknir 344.819 rúmmetrar af efni úr námunni, eins og rakið er nánar í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar frá 17. maí sl. Nýlegar rannsóknir sýna þó fram á að um 6 milljón rúmmetrar séu af nýtanlegu efni í námunni. Af þeim sökum hyggst Björgun óska eftir heimild Orkustofnunar til að auka efnistöku á núgildandi 30 ára leyfistímabili úr 1,6 milljón rúmmetrum í 4-5 milljón rúmmetra. Engar aðrar breytingar eru fyrirhugaðar á efnistökunni og hún rúmast því að mati Björgunar fyllilega innan gildandi umhverfismats frá 2009.

Hafa verður í huga að Kiðafellsnáma er og hefur verið framkvæmdasvæði um árabíl. Eins og gefur að skilja er hafsbotninn þar talsvert raskaður. Að mati Björgunar er því ekkert sem kallar á nýtt umhverfismat enda má segja að viðbótar neikvæð áhrif séu lítil ef nokkur.

Eins og útskýrt er í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar er fyrirhugaðri aukningu einnig ætlað að koma til móts við þá staðreynd að mun minna er af nýtanlegu efni í Laufagrunnsnámu í Hvalfirði, þar sem Björgun stundar einnig efnisvinnslu, heldur en áður var talið. Samkvæmt matsskýrslu var t.a.m. gert ráð fyrir að í Laufagrunnsnámu væri að finna um 13 milljón rúmmetra af efni en nýrri mælingar og reynsla Björgunar sýna að stór hluti þess er harðpakkað, sem er erfitt og seinlegt að vinna. Nánar tiltekið hafa nýlegar rannsóknir sýnt fram á að vinnanlegt laust efni í Laufagrunnsnámu sé aðeins rúmlega 1,3 milljón rúmmetrar. Þar af leiðandi reiknar Björgun með að áherslan færist í auknum mæli frá Laufagrunnsnámu og yfir í Kiðafellsnámu, þar sem unnt er að vinna meira af lausu efni en núgildandi leyfi gerir ráð fyrir. Þá er rétt að leggja áherslu á að samanlögð efnisvinnsla í Kiðafells- og Laufagrunnsnámu (sem og öðrum námum Björgunar í Hvalfirði) er vel innan marka umhverfismatsins.

II.

Í umsögn HEV kemur fram að eftirlitið telji hæpið að byggja leyfisveitingu á umhverfismati sem var framkvæmt árið 2009. Þá telji eftirlitið að leyfisveiting ætti að vera bundin við reglubundna vöktun á lífríki og landbroti. Fjalla ætti um möguleg áhrif á laxfiska vegna Laxár í Kjós og áhrif á sandfjörur í Kjós og Hvalfjarðasveit og breytingar sem hafi orðið á þeim á vinnslutímanum. Þá segir í umsögn HEV að mögulega ætti að skilyrða leyfi við árstíma þar sem sanddæling sé ekki á hrygningartíma ef rannsóknir styðji það. Að auki segir í umsögninni að skoða þurfi hvort staðsetning geti haft neikvæð áhrif aðra nýtingu, s.s. fiskeldi, kræklingaeldi eða nýtingu á þara svo eitthvað sé nefnt.

Björgun ehf. hafnar þeim sjónarmiðum sem fram koma í umsögn HEV enda virðast hún fyrst og fremst geyma almennt orðaðar og órókstuddar fullyrðingar um atriði sem flest hafa nú þegar verið skoðuð í umhverfismati. Hvað varðar einstök atriði þá gerir Björgun ehf. eftirfarandi athugasemdir:

Í *fyrsta lagi* er ekkert sem mælir gegn því að byggja leyfisveitinguna á fyrirliggjandi umhverfismati frá 2009. Sá tími sem liðið hefur frá umhverfismatinu getur ekki einn og sér valdið því að framkvæma þurfi nýtt mat, sérstaklega þar sem um er að ræða framkvæmd sem er löngu hafin. Í þessu sambandi má benda á að núgildandi leyfi í Kiðafellsnámu frá 15. janúar 2021 byggist á umhverfismatinu frá 2009 og sú breyting sem Björgun ehf. hyggst nú sækja um rúmast að öllu leyti innan matsskýrslunnar.

Í *öðru lagi* má ítreka það sem fram kemur í tilkynningu Björgunar ehf. til Skipulagsstofnunar, að útmörk námusvæðisins við Kiðafell voru ákveðin af Orkustofnun árið 2009. Á þeim tíma var sérstaklega horft til mögulegra áhrifa efnistökkunnar á ölduhæð og strandrof, m.a. vegna athugasemda sem fram komu við umhverfismatið og í leyfisveitingarferlum, m.a. frá Skipulagsstofnun. Þetta varð til þess að leyfissvæðið var fært fjær landi miðað við það svæði sem kom til skoðunar í umhverfismati og var náman að sama skapi minnkuð talsvert. Núgildandi leyfi í Kiðafellsnámu frá 15. janúar 2021 gerir ráð fyrir þessum sömu útmörkum og ákveðin voru árið 2009 og ekki eru uppi nein áform um breytingar í þeim efnum. Þá er Björgun ehf. ekki kunnugt um nein gögn eða vísbendingar þess efnis að efnistakan, eins og henni er nú háttað innan gildandi leyfissvæðis, hafi áhrif á landbrot. Af þessum sökum er engin þörf á að binda leyfisveitinguna við reglubundna vöktun á lífríki og landbroti. Ef stjórnvöld gera aftur á móti kröfu um slík skilyrði, að því gefnu að slíkt sé heimilt að lögum, þá kallar það ekki á

endurnýjað mat á umhverfisáhrifum heldur er vel hægt að vinna efni úr námunni samhliða vöktun á lífríki og landbroti.

Í *þriðja lagi* leggur Björgun ehf. áherslu á að þau atriði sem HEV telur að þurfi að taka til nánari skoðunar eru öll umfjöllunarefni í fyrirbyggjandi umhverfismati vegna efnistöku Björgunar ehf. í Hvalfirði. Ekkert nýtt hefur komið fram sem bendir til þess að þörf sé á nýju umhverfismati vegna þessara atriða, svo sem vegna hugsanlegra áhrifa á laxfiska eða sandfjörur í Kjós og Hvalfjarðasveit. Og hvað varðar áhrif á hrygningartíma, sem HEV vísar einnig til, má sérstaklega benda á að í fylgiskjali með matsskýrslu má finna skýrslu Hafrannsóknarstofnunar frá janúar 2008 sem ber heitið „Efnistaka í Faxaflóa, lífríki botns, nytjastofnar og hrygning“. Þar að auki má enn og aftur árétt að matsskýrslan gerir ráð fyrir miklu meiri efnistöku í Kiðafellsnámu heldur en áform Björgunar ehf. standa til. Í þessum efnum má jafnframt vísa til umsagnar Umhverfisstofnunar um matsskyldu framkvæmdarinnar, frá 22. júní sl., þar sem segir: „*Eins og fram kemur í greinargerð hafa á síðustu árum farið fram rannsóknir á þessu námusvæði og er í raun vandséð hvað enn eitt umhverfismatið mundi í raun skila af nýjum gögnum um lífríki.*“

Í *fjórdða lagi* hafnar Björgun ehf. því að skoða þurfi sérstaklega hvort staðsetning framkvæmdarinnar geti haft neikvæð áhrif á aðra nýtingu. Björgun hefur stundað efnistöku á svæðinu um áratugaskeið og fyrirtækið er nú með leyfi Orkustofnunar til efnistöku af hafsbótnei í Kiðafellsnámu og það gildir til 14. janúar 2051. Þannig er fyrir séð að efni verður að óbreyttu unnið úr námunni á næstu áratugum. Tilkynning fyrirtækisins til Skipulagsstofnunar lýtur aðeins að auknu efnismagni en ekki staðsetningu framkvæmdarinnar.

Virðingarfyllt,

f.h. Guðjóns Ármannssonar hrl.

Hjalti Geir Erlendsson lögmaður

LÖGMANNSSTOFA

Skipulagsstofnun
b.t. Jakobs Gunnarssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Sent rafrænt á skipulag@skipulag.is

Reykjavík, 12. júlí 2023

Efni: Athugasemdir við umsögn Hvalfjarðarsveitar vegna Kiðafellsnámu

I.

Skipulagsstofnun hefur óskað eftir athugasemdum frá Björgun ehf. við umsögn sveitarfélagsins Hvalfjarðarsveitar frá 3. júlí sl. um áform fyrirtækisins um frekari efnistöku af hafsbotni í Kiðafellsnámu í Hvalfirði. Vakin er athygli á að umsögn sveitarfélagsins barst að liðnum athugasemdafresti.

Björgun hefur allt frá árinu 1965 stundað efnistöku á hafsbotni á svæði sem kennt er við Kiðafell í Hvalfirði. Núgildandi leyfi fyrirtækisins var gefið út af Orkustofnun árið 2021 og það gildir til 2051. Samkvæmt leyfinu er Björgun heimilt að taka allt að 1.667.000 rúmmetrum af lausum jarðefnum innan skilgreindra marka (hnita) Kiðafellsnámu. Tilhögun efnistökunnar er háð nánari skilyrðum Orkustofnunar eins og mælt er fyrir um í leyfi stofnunarinnar. Í þeim felast meðal annars gerð vinnsluáætlunar og afmörkun vinnslureita sem eru háð samþykki Orkustofnunar en stofnunin hefur jafnframt náði eftirlit með framkvæmdinni. Einnig eru gerðar ríkar kröfur til Björgunar varðandi upplýsingaöflun og gagnaskil til Orkustofnunar og því er hægt að fylgjast vel með framgangi og tilhögun efnistökunnar. Framkvæmdin er innan sömu marka og kveðið var á um í eldra leyfi vegna efnistökunnar sem Orkustofnun gaf út árið 2009 að undangengnu umhverfismati og því er í raun um að ræða eina samhangandi framkvæmd sem hefur staðið yfir frá þeim tíma.

Í umhverfismati var gert ráð fyrir að um 7,5 milljón rúmmetrar af vinnanlegu efni væri að finna á hafsbotni á svæðinu sem kennt er við Kiðafell. Svæðið sem kom til skoðunar í umhverfismati er þó töluvert stærra en þau námumörk sem leyfin frá 2009 og 2021 gera ráð fyrir. Ástæðan er sú að útmörk námunnar voru færð fjær landi, einkum til að sporna gegn hugsanlegum áhrifum framkvæmdarinnar á ölduhæð og landbrot. Öll efnisvinnsla fer nú fram innan þessara marka.

Á árunum 2009 til 2021 voru aðeins teknir 344.819 rúmmetrar af efni úr námunni, eins og rakið er nánar í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar frá 17. maí sl. Nýlegar rannsóknir sýna þó fram á að um 6 milljón rúmmetrar séu af nýtanlegu efni í námunni. Af þeim sökum hyggst Björgun óska eftir heimild Orkustofnunar til að auka efnistöku á núgildandi 30 ára leyfistímabili úr 1,6 milljón rúmmetrum í 4-5 milljón rúmmetra. Engar aðrar breytingar eru fyrirhugaðar á efnistökunni og hún rúmast því að mati Björgunar fyllilega innan gildandi umhverfismats frá 2009.

Hafa verður í huga að Kiðafellsnáma er og hefur verið framkvæmdasvæði um árabil. Eins og gefur að skilja er hafsbotninn þar talsvert raskaður. Að mati Björgunar er því ekkert sem kallar á nýtt umhverfismat enda má segja að viðbótar neikvæð áhrif séu lítil ef nokkur.

Eins og útskýrt er í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar er fyrirhugaðri aukningu einnig ætlað að koma til móts við þá staðreynd að mun minna er af nýtanlegu efni í Laufagrunnsnámu í Hvalfirði, þar sem Björgun stundar einnig efnisvinnslu, heldur en áður var talið. Samkvæmt matsskýrslu var t.a.m. gert ráð fyrir að í Laufagrunnsnámu væri að finna um 13 milljón rúmmetra af efni en nýrri mælingar og reynsla Björgunar sýna að stór hluti þess er harðpakkað, sem er erfitt og seinlegt að vinna. Nánar tiltekið hafa nýlegar rannsóknir sýnt fram á að vinnanlegt laust efni í Laufagrunnsnámu sé aðeins rúmlega 1,3 milljón rúmmetrar. Þar af leiðandi reiknar Björgun með að áherslan færist í auknum mæli frá Laufagrunnsnámu og yfir í Kiðafellsnámu, þar sem unnt er að vinna meira af lausu efni en núgildandi leyfi gerir ráð fyrir. Þá er rétt að leggja áherslu á að samanlögð efnisvinnsla í Kiðafells- og Laufagrunnsnámu (sem og öðrum námum Björgunar í Hvalfirði) er vel innan marka umhverfismatsins.

II.

Umsögn Hvalfjarðarsveitarinnar er í formi bókunar sem oddviti sveitarfélagsins lagði fram á sveitarstjórnarfundi 28. júní sl. Þar kemur m.a. fram ósk um nánari upplýsingar um rannsóknir sem sýni fram á að botndýralíf á svæðinu sé fábrotið, eins og vísað er til í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar frá 17. maí sl. Hvað þetta varðar má benda sveitarstjórn á umfjöllun í matsskýrslu vegna efnistöku Björgunar í Hvalfirði, þ.m.t. Kiðafellsnámu, sem fylgdi með tilkynningu félagsins og annarra fylgiskjala skýrslunnar, sem sveitarstjórn getur hæglega kynnt sér. Þar að auki verður að hafa í huga að efnistaka hefur farið fram í Kiðafellsnámu um áratugaskeið og því stendur ekki til að raska ósnertum búsvæðum lífvera.

Hvað varðar hugleiðingar sveitarstjórnar um breytingar á fjörum utarlega í Hvalfirði, þá telur Björgun afar ólíklegt að hana megi rekja til efnistöku fyrirtækisins. Í það minnsta sé ekki um að ræða atriði sem knýja á um nýtt umhverfismat framkvæmdarinnar. Í þessu sambandi má m.a. hafa í huga að efnistaka á hafsbotni í Hvalfirði hefur verið minni undanfarin ár heldur en hún var á árum áður. Nýlegar breytingar í fjörum, sem sveitarfélagið nefnir, eru því ólíklega af völdum efnistökkunnar. Telji sveitarfélagið eða önnur stjórnvöld engu að síður þörf á frekari rannsóknum þá má hæglega stunda þær samhliða efnistöku.

Hvað varðar gildistíma leyfisins (2021-2051), sem Hvalfjarðarsveit óskar eftir skýringum á, þá ræðst hann af ákvæði 1. mgr. 4. gr. laga nr. 73/1990 sem heimilar leyfisveitingu til 30 ára. Lengd tímabilsins helgast m.a. af því að framkvæmdir í námu sem þessari eru kostnaðarsamar enda þarf leyfishafi að fjárfesta í og viðhalda dýrum búnaði og þekkingu. Ekki eru forsendur til að halda úti slíkri starfsemi vegna stuttra leyfistímabíla. Þar að auki er æskilegt að nýta námur á þeim svæðum sem þegar hafa verið röskuð í stað þess að leita uppi ný svæði til efnistöku. Það er síðan í verkahring Orkustofnunar að taka ákvörðun um gildistíma leyfisins innan ramma 1. mgr. 4. gr. laga nr. 73/1990.

Virðingarfyllt,

f.h. Guðjóns Ármannssonar hrl.

Hjalti Geir Erlendsson lögmaður

LÖGMANNSSTOFA

Skipulagsstofnun
b.t. Jakobs Gunnarssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Sent rafrænt á skipulag@skipulag.is

Reykjavík, 12. júlí 2023

Efni: Athugasemdir við umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands vegna Kiðafellsnámu

I.

Skipulagsstofnun hefur óskað eftir athugasemdum frá Björgun ehf. við umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands frá 29. júní sl. um áform fyrirtækisins um frekari efnistöku af hafsbotni í Kiðafellsnámu í Hvalfirði.

Björgun hefur allt frá árinu 1965 stundað efnistöku á hafsbotni á svæði sem kennt er við Kiðafell í Hvalfirði. Núgildandi leyfi fyrirtækisins var gefið út af Orkustofnun árið 2021 og það gildir til 2051. Samkvæmt leyfinu er Björgun heimilt að taka allt að 1.667.000 rúmmetrum af lausum jarðefnum innan skilgreindra marka (hnita) Kiðafellsnámu. Tilhögun efnistökunnar er háð nánari skilyrðum Orkustofnunar eins og mælt er fyrir um í leyfi stofnunarinnar. Í þeim felast meðal annars gerð vinnsluáætlunar og afmörkun vinnslureita sem eru háð samþykki Orkustofnunar en stofnunin hefur jafnframt náði eftirlit með framkvæmdinni. Einnig eru gerðar ríkar kröfur til Björgunar varðandi upplýsingaöflun og gagnaskil til Orkustofnunar og því er hægt að fylgjast vel með framgangi og tilhögun efnistökunnar. Framkvæmdin er innan sömu marka og kveðið var á um í eldra leyfi vegna efnistökunnar sem Orkustofnun gaf út árið 2009 að undangengnu umhverfismati og því er í raun um að ræða eina samhangandi framkvæmd sem hefur staðið yfir frá þeim tíma.

Í umhverfismati var gert ráð fyrir að um 7,5 milljón rúmmetrar af vinnanlegu efni væri að finna á hafsbotni á svæðinu sem kennt er við Kiðafell. Svæðið sem kom til skoðunar í umhverfismati er þó töluvert stærra en þau námumörk sem leyfin frá 2009 og 2021 gera ráð fyrir. Ástæðan er sú að útmörk námunnar voru færð fjær landi, einkum til að sporna gegn hugsanlegum áhrifum framkvæmdarinnar á ölduhæð og landbrot. Öll efnisvinnsla fer nú fram innan þessara marka.

Á árunum 2009 til 2021 voru aðeins teknir 344.819 rúmmetrar af efni úr námunni, eins og rakið er nánar í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar frá 17. maí sl. Nýlegar rannsóknir sýna þó fram á að um 6 milljón rúmmetrar séu af nýtanlegu efni í námunni. Af þeim sökum hyggst Björgun óska eftir heimild Orkustofnunar til að auka efnistöku á núgildandi 30 ára leyfistímabili úr 1,6 milljón rúmmetrum í 4-5 milljón rúmmetra. Engar aðrar breytingar eru fyrirhugaðar á efnistökunni og hún rúmast því að mati Björgunar fyllilega innan gildandi umhverfismats frá 2009.

Hafa verður í huga að Kiðafellsnáma er og hefur verið framkvæmdasvæði um árábil. Eins og gefur að skilja er hafsbotninn þar talsvert raskaður. Að mati Björgunar er því ekkert sem kallar á nýtt umhverfismat enda má segja að viðbótar neikvæð áhrif séu lítil ef nokkur.

Eins og útskýrt er í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar er fyrirhugaðri aukningu einnig ætlað að koma til móts við þá staðreynd að mun minna er af nýtanlegu efni í Laufagrunnsnámu í Hvalfirði, þar sem Björgun stundar einnig efnisvinnslu, heldur en áður var talið. Samkvæmt matsskýrslu var t.a.m. gert ráð fyrir að í Laufagrunnsnámu væri að finna um 13 milljón rúmmetra af efni en nýrri mælingar og reynsla Björgunar sýna að stór hluti þess er harðpakkað, sem er erfitt og seinlegt að vinna. Nánar tiltekið hafa nýlegar rannsóknir sýnt fram á að vinnanlegt laust efni í Laufagrunnsnámu sé aðeins rúmlega 1,3 milljón rúmmetrar. Þar af leiðandi reiknar Björgun með að áherslan færist í auknum mæli frá Laufagrunnsnámu og yfir í Kiðafellsnámu, þar sem unnt er að vinna meira af lausu efni en núgildandi leyfi gerir ráð fyrir. Þá er rétt að leggja áherslu á að samanlögð efnisvinnsla í Kiðafells- og Laufagrunnsnámu (sem og öðrum námum Björgunar í Hvalfirði) er vel innan marka umhverfismatsins.

II.

Umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands verður ekki skilin öðruvísi en að stofnunin telji fyrst og fremst þörf á frekari rannsóknum en ekki sé nauðsynlegt að framkvæmda nýtt umhverfismat. Að því virtu áréttar Björgun að vel sé hægt að vinna að rannsóknum á hafsbotni Hvalfjarðar samhliða efnistöku.

Stofnunin vísar til þess að fjölgeisla mælingar sýni að röskun á hafsbotni nái út fyrir mörk svæðisins. Eins og fram hefur komið hefur Björgun stundað efnistöku af hafsbotni á svæðinu sem kennt er við Kiðafell frá árinu 1965. Ummerki eftir efnistöku utan núgildandi námumarka skýrist vafalaust af því að efnistakan á fór á árum áður fram á mun stærra svæði heldur en núgildandi leyfi (2021-2051) og eldra leyfi (2009-2021) miðuðust við.

Eins og Náttúrufræðistofnun bendir á þá eru laus jarðefni dýrmæt auðlind auk þess sem vinnsla þeirra veldur töluverðu raski. Að því virtu telur Björgun rétt að einblína frekar á þau svæði sem nú þegar eru röskuð, t.d. Kiðafellsnámu, í stað þess að dreifa efnistöku víðar sem mun leiða til röskunar á ósnertum svæðum.

Virðingarfyllt,

f.h. Guðjóns Ármannssonar hrl.

Hjalti Geir Erlendsson lögmaður

Skipulagsstofnun
b.t. Jakobs Gunnarssonar
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Sent rafrænt á skipulag@skipulag.is

Reykjavík, 12. júlí 2023

Efni: Athugasemdir við umsögn Umhverfisstofnunar vegna Kiðafellsnámu

I.

Skipulagsstofnun hefur óskað eftir athugasemdum frá Björgun ehf. við umsögn Umhverfisstofnunar frá 23. júní sl. um áform fyrirtækisins um frekari efnistöku af hafsbotni í Kiðafellsnámu í Hvalfirði.

Björgun hefur allt frá árinu 1965 stundað efnistöku á hafsbotni á svæði sem kennt er við Kiðafell í Hvalfirði. Núgildandi leyfi fyrirtækisins var gefið út af Orkustofnun árið 2021 og það gildir til 2051. Samkvæmt leyfinu er Björgun heimilt að taka allt að 1.667.000 rúmmetrum af lausum jarðefnum innan skilgreindra marka (hnita) Kiðafellsnámu. Tilhögun efnistökunnar er háð nánari skilyrðum Orkustofnunar eins og mælt er fyrir um í leyfi stofnunarinnar. Í þeim felast meðal annars gerð vinnsluáætlunar og afmörkun vinnslureita sem eru háð samþykki Orkustofnunar en stofnunin hefur jafnframt náði eftirlit með framkvæmdinni. Einnig eru gerðar ríkar kröfur til Björgunar varðandi upplýsingaöflun og gagnaskil til Orkustofnunar og því er hægt að fylgjast vel með framgangi og tilhögun efnistökunnar. Framkvæmdin er innan sömu marka og kveðið var á um í eldra leyfi vegna efnistökunnar sem Orkustofnun gaf út árið 2009 að undangengnu umhverfismati og því er í raun um að ræða eina samhangandi framkvæmd sem hefur staðið yfir frá þeim tíma.

Í umhverfismati var gert ráð fyrir að um 7,5 milljón rúmmetrar af vinnanlegu efni væri að finna á hafsbotni á svæðinu sem kennt er við Kiðafell. Svæðið sem kom til skoðunar í umhverfismati er þó töluvert stærra en þau námumörk sem leyfin frá 2009 og 2021 gera ráð fyrir. Ástæðan er sú að útmörk námunnar voru færð fjær landi, einkum til að sporna gegn hugsanlegum áhrifum framkvæmdarinnar á ölduhæð og landbrot. Öll efnisvinnsla fer nú fram innan þessara marka.

Á árunum 2009 til 2021 voru aðeins teknir 344.819 rúmmetrar af efni úr námunni, eins og rakið er nánar í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar frá 17. maí sl. Nýlegar rannsóknir sýna þó fram á að um 6 milljón rúmmetrar séu af nýtanlegu efni í námunni. Af þeim sökum hyggst Björgun óska eftir heimild Orkustofnunar til að auka efnistöku á núgildandi 30 ára leyfistímabili úr 1,6 milljón rúmmetrum í 4-5 milljón rúmmetra. Engar aðrar breytingar eru fyrirhugaðar á efnistökunni og hún rúmast því að mati Björgunar fyllilega innan gildandi umhverfismats frá 2009.

Hafa verður í huga að Kiðafellsnáma er og hefur verið framkvæmdasvæði um árábil. Eins og gefur að skilja er hafsbotninn þar talsvert raskaður. Að mati Björgunar er því ekkert sem kallar á að nýtt umhverfismat enda má segja að viðbótar neikvæð áhrif séu lítil ef nokkur.

Eins og útskýrt er í tilkynningu Björgunar til Skipulagsstofnunar er fyrirhugaðri aukningu einnig ætlað að koma til móts við þá staðreynd að mun minna er af nýtanlegu efni í Laufagrunnsnámu í Hvalfirði, þar sem Björgun stundar einnig efnisvinnslu, heldur en áður var talið. Samkvæmt matsskýrslu var t.a.m. gert ráð fyrir að í Laufagrunnsnámu væri að finna um 13 milljón rúmmetra af efni en nýrri mælingar og reynsla Björgunar sýna að stór hluti þess er harðpakkað, sem er erfitt og seinlegt að vinna. Nánar tiltekið hafa nýlegar rannsóknir sýnt fram á að vinnanlegt laust efni í Laufagrunnsnámu sé aðeins rúmlega 1,3 milljón rúmmetrar. Þar af leiðandi reiknar Björgun með að áherslan færist í auknum mæli frá Laufagrunnsnámu og yfir í Kiðafellsnámu, þar sem unnt er að vinna meira af lausu efni en núgildandi leyfi gerir ráð fyrir. Þá er rétt að leggja áherslu á að samanlögð efnisvinnsla í Kiðafells- og Laufagrunnsnámu (sem og öðrum námum Björgunar í Hvalfirði) er vel innan marka umhverfismatsins.

II.

Það er rangt sem segir í umsögn Umhverfisstofnunar að Björgun sé að sækja um leyfi til að taka allt nýtanlegt efni úr sethjölum neðansjávar í Kiðafellsnámu. Eins og fram hefur komið hefur Björgun nú þegar leyfi undir höndum, sem gildir til ársins 2051, til að taka rúmlega 1,6 milljón rúmmetra af efni úr námunni. Ástæða þess að fyrirtækið vill óska eftir því að heimildirnar verði auknar í 4 til 5 milljón rúmmetra er annars vegar sú að nýlegar mælingar sýna fram á að rúmlega 6 milljón rúmmetrar séu af vinnanlegu efni í Kiðafellsnámu, sem er 1-2 milljón rúmmetrum meira efni en Björgun ehf. hyggst sækja um heimildir fyrir. Hins vegar sýna mælingar að minna sé af vinnanlegu lausu efni í Laufagrunnsnámu heldur en áður var talið. (Lítið hefur verið unnið af efni úr Laufagrunnsnámu á síðustu árum og því verður efnismagnið ekki rakið til oftöku. Ástæðan er sú að efnið er harðpakkað en ekki laust eins og í Kiðafelli.) Þar að auki mun efnistakan dreifast yfir langt tímabil, og því er ekki útilokað að endurnýjun verði í námunni á tímabilinu, s.s. vegna hafstrauma. Að öðru leyti verða ekki gerðar neinar breytingar á fyrirkomulagi efnistöknar eða útmörkum námunnar frá því sem nú er.

Umhverfisstofnun vísar til þess að ýmsar rannsóknir hafi farið fram á svæðinu á síðustu árum og því sé vandséð hvað enn eitt umhverfismat mundi í raun skila af nýjum gögnum um lífríki. Björgun ehf. tekur heilshugar undir þessi sjónarmið og ítrekar að um er að ræða mikið raskað svæði þar sem efnistaka hefur farið fram frá árinu 1965.

Hvað varðar athugasemdir Umhverfisstofnunar varðandi hættu á landbroti, er rétt að ítreka að tekið var tillit til hugsanlegra áhrifa framkvæmdarinnar á ölduhæð og landbrot þegar útmörk námunnar voru ákveðin við leyfisveitinguna 2009, enda er námusvæðið talsvert minna en gert var ráð fyrir í umhverfismati. Að því virtu er engin þörf á nýju umhverfismati, bara til að meta hugsanleg áhrif á landbrot.

Að lokum skal haft í huga að eftirlit með efnistöku Björgunar hefur aukist til muna frá því sem áður var. Öll efnistaka fer t.a.m. fram eftir fyrirframákveðinni verkáætlun, sem er háð staðfestingu Orkustofnunar, þar sem vinnslureitir eru afmarkaðir. Klára verður efnistöku úr einum reit áður en vinna hefst við þann næsta. Orkustofnun yfirfer gögn um magn og gæði efnis með reglubundnu millibili. Þannig geta stjórnvöld gripið inn í framkvæmdina, til dæmis ef vísbendingar eru um að efnistakan raski umhverfinu meira en áform gerðu ráð fyrir. Þar með er nú þegar komið til móts við sjónarmið sem Umhverfisstofnun nefnir í umsögn sinni.

Að öðru leyti er vísað til þess sem fram kemur í tilkynningu Björgunar ehf. og fylgigögnum.

Virðingarfyllt,

f.h. Guðjóns Ármannssonar hrl.

Hjalti Geir Erlendsson
Hjalti Geir Erlendsson lögmaður